



**Uitwerking van de lokale Agenda 21
van de gemeente Watermaal-Bosvoorde**

LOKALE AGENDA 21

definitief besluit van het College van 1 maart 2010
met vaststelling van de betreffende diensten

Belangrijke opmerking

**De verbintenissen aangaan onder dit actieplan
verplichten geenszins tot het realiseren van een bepaald resultaat, aangezien ze
afhankelijk zijn van de financiële, materiële en menselijke middelen van de Gemeente.**

1. Natuurbescherming en gecontroleerd beheer van de natuurbestanden ("leefmilieu")

| | | | |
|----------|-----------------------------|----------|----------------------------|
| L | Lopende "leefmilieu" acties | N | Nieuwe "leefmilieu" acties |
|----------|-----------------------------|----------|----------------------------|

1.1 Natuurbescherming

| | | | | | |
|-------|--|----|---|--|---------------------------------------|
| 1.1.1 | Bescherming van de fauna + flora + biodiversiteit | 1. | L | Biodiversiteit bevorderen door een gedifferentieerd beheer van het gemeentelijk en privaat plantenrijk (ecologische producten en technieken) | Groene ruimten + Leefmilieu |
| | | 2. | N | Een meerjarenplan invoeren om bomen te vervangen, met als prioriteit het herplanten van Japanse kerselaars in de tuinvijken | Groene ruimten + Leefmilieu |
| 1.1.2 | Strijd tegen verspilling en watervervuiling | 3. | L | Systematisch invoeren van maatregelen voor waterbesparing (dubbele spoelknoppen, drinkfontein aangesloten op de waterleiding) in de gemeente- en paracommunale gebouwen, verenigingen, sportclubs, enz. (douches, zwembad,...) | Energie |
| | | 4. | L | Het gebruik stimuleren van waterputten en groendaken | Stedenbouw |
| | | 5. | L | Strijd tegen overstromingen en de verontreiniging van de grondwaterlaag door geleidelijke demineralisatie van de ruimten die zich lenen tot een groenere behandeling | Openbare werken + Leefmilieu |
| | | 6. | N | Een sensibiliseringscampagne lanceren betreffende de waterschaarsteproblematiek (meer bepaald vanuit het standpunt van de internationale solidariteit) | Duurzame ontwikkeling + Info/deelname |

| | | | | | |
|-------|-----------------------------------|----|---|---|-------------------------|
| 1.1.3 | Strijd tegen "overige vervuiling" | 7. | L | Uitgaan van het voorzichtigheidsprincipe en rekening houden met het aspect volksgezondheid bij de inplanting van installaties die elektromagnetische straling uitzenden | Leefmilieu |
| | | 8. | L | In het geval van openbare verlichting kiezen voor lampen met beperkt lichtverlies die minder lichtvervuiling opleveren (meer bepaald: lamp naar de grond gericht) | Openbare werken |
| | | 9. | L | Geluidshinder bestraffen (administratieve boetes, geluidsanalyse door het BIM) en structurele geluidshinder voorkomen, vooral voor grote inrichtingsprojecten (geluidsisolatie van gebouwen, bekleding van de weg, GEN,...) | Stedenbouw + Leefmilieu |

1.2 Energiebesparingen (uitgezonderd mobiliteit)

| | | | | | |
|-------|--|-----|---|---|--------------------------|
| 1.2.1 | Energiebesparingen op het vlak van de grote openbare infrastructuren | 10. | L | Het lokaal Kyoto-plan uitvoeren zodat in de gemeentebouwen energiebesparingen gerealiseerd kunnen worden | Energie |
| | | 11. | N | Openbare verlichtingssystemen kiezen die minder energieverblindend zijn (economische lampen,...), met bijzondere aandacht voor de inzet van de kerstverlichting | Energie + Economie |
| | | 12. | N | De meest innoverende technieken bevorderen inzake de duurzame ontwikkeling bij renovatiewerken van gebouwen | Grondregie + architecten |
| 1.2.2 | Energiebesparing tijdens de bouw + verhuur | 13. | L | De bouw van passiehuizen en het gebruik van moderne technieken voor ecologisch bouwen aanmoedigen | Stedenbouw |
| 1.2.3 | Ecorenovatie aanmoedigen | 14. | L | Diagnose van warmteverlies in privéwoningen door middel van thermografie aanmoedigen | Energie |
| | | 15. | L | In toepassing van het lokaal Kyoto-plan, particulieren aanmoedigen - meer bepaald door als gemeente zelf het goede voorbeeld te geven (in het geval van het zwembad) - om verwarmingstoestellen te installeren die gebruikmaken van de technieken waarbij de warmte die tijdens het proces vrijkomt, wordt teruggewonnen (condensatie, cogeneratie,...) | Energie |
| | | 16. | N | Gesprekken stimuleren tussen inwoners over het thema energie (trucjes en kneepjes) | Energie |

1.3 Alternatieve energiebronnen (uitgezonderd mobiliteit)

| | | | | | |
|-------|---|-----|---|--|-----------------------------|
| 1.3.1 | Alternatieve energiebronnen in het algemeen | 17. | L | Bescherming van het patrimonium en ontwikkeling van alternatieve energiebronnen met elkaar verzoenen | Stedenbouw |
| 1.3.2 | Zonne-energie | 18. | N | Voorrang geven aan het gebruik van zonne-energie voor het gemeentelijk patrimonium en op de openbare ruimte (radar,...) | Energie |
| 1.3.3 | Overige alternatieve energiebronnen | 19. | L | De haalbaarheidsstudie voor een windmolen op het Vorserijplateau steunen (project op initiatief van de International School of Brussels) | Energie + Stedenbouw |
| | | 20. | N | Hulp bieden zodat er zich coöperaties van inwoners kunnen ontwikkelen om de kosten voor alternatieve energiebronnen te beheersen | Energie + Juridische dienst |

1.4 Afvalbeheer

| | | | | | |
|-------|-------------------------------|-----|---|---|---------------------|
| 1.4.1 | Afvalsortering en -verwerking | 21. | L | Aanmoedigen om gemeenschappelijke en individuele composteringssites te creëren en deze actie ook ondersteunen (meer bepaald in de tuinvijken en groepswoonings) | Leefmilieu |
| 1.4.2 | Propere straten | 22. | N | Experimenteren met afvalsortering door op openbare ruimten containers te installeren, in samenwerking met het ANB | Netheid |
| | | 23. | N | De wijken op gezette tijdstippen schoonmaken in samenwerking met de inwoners | Netheid + Preventie |
| | | 24. | N | Bewustmaking afvalvoorkoming (opleiding duurzame consumptie) | Netheid + Onderwijs |

2. Sociale samenhang, solidariteit en emancipatie van individuen ("maatschappelijk")

2.1 Individuele en collectieve vorming en ontwikkeling

2.1.1 Basisopleiding + verplichte en hogere opleidingen

| | | | | | |
|-------|---|-----|---|---|------------------------------------|
| 2.1.1 | Basisopleiding + verplichte en hogere opleidingen | 25. | L | De leerlingen (kinderdagverblijven, scholen,...) bewustmaken over de voordelen van een "duurzame" voeding, zowel voor wat de troeven op het vlak van het dieet betekenen, als voor haar bijdrage tot minder transport, een duurzame handel of de bescherming van de biodiversiteit. | Maatschappelijk leven + onderwijs |
| | | 26. | N | De alfabetisering verbeteren in samenwerking met de vzw "Lire et écrire" en huiswerkbegeleiding (buurthuizen) en naschoolse activiteiten organiseren. | Preventie + Bibliotheken |
| 2.1.2 | Cultuur, sport en ontspanning | 27. | L | Culturele decentralisatie in de wijken stimuleren, maar ook op plaatsen die hiervoor niet specifiek bestemd zijn. | Cultuur + Preventie + Bibliotheken |
| | | 28. | N | De inwoners stimuleren om aan hun fysieke conditie te werken door aan sport te doen (bijv.: het programma "Ik loop gezond"). | Sport |
| | | 29. | N | Toepassing van het nieuwe "plan voor de ontwikkeling van de leescultuur" dat op verschillende manieren een nieuw publiek wil veroveren, toegankelijke infrastructuur wil openen, nieuwe Informatie- en Communicatietechnologie wil inzetten en het netwerk uitbouwen. | Cultuur |
| | | 30. | N | Een grotere betrokkenheid in het culturele aanbod van de minder begunstigde sociale groepen creëren, meer bepaald door een synergie tussen La Vénérie en "Ville et Forêt" | Cultuur |

2.2 Zorg en begeleiding voor alle leeftijdscategorieën

| | | | | | |
|-------|----------------------------|-----|---|--|-----------------------|
| 2.2.1 | Kinderopvang + jeugdbeleid | 31. | L | Het aantal plaatsen in de kinderdagopvang uitbreiden door het aanbod te diversifiëren: kinderdagverblijven, oppasdiensten, onthaalouders,... | Maatschappelijk leven |
| | | 32. | L | Ouderschap ondersteunen, strijd tegen huiselijk geweld en luister- en interventieruimtes zichtbaar maken (CIVIF, gezinsplanning,...) | Preventie |

| | | | | | |
|-------|---|-----|---|---|-------------------------|
| 2.2.2 | Specifieke zorg voor bejaarden + hulp aan gehandicapten | 33. | L | Thuisdiensten ontwikkelen in samenwerking met het OCMW (" <i>Vivre chez soi</i> ": Thuiswonen) | Maatschappelijk leven |
| | | 34. | L | Het aanbod aangepaste woningen voor bejaarden of gehandicapten vergroten en diversifiëren binnen een sociaal gemengde context | Grondregie |
| | | 35. | N | Het huisvestingsaanbod in Rusthuizen en Rust- en Verzorgingstehuizen vergroten en er hierbij over waken dat het sociologisch evenwicht in de wijken bewaard wordt | Maatschappelijk leven |
| 2.2.3 | Bevordering gezondheid en gezonde voeding | 36. | N | De aanleg van moestuinen op het grondgebied van de gemeente bevorderen en het gebruik van seizoensproducten aanmoedigen | Grondregie + Leefmilieu |

2.3 Toegang tot een woning

| | | | | | |
|-------|--|-----|---|--|-------------------------|
| 2.3.1 | Sociale woning | 37. | L | Van de Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij (BGHM) eisen dat de ongeveer 170 leegstaande sociale woningen van de Floréal gerenoveerd worden, met een grotere energie-efficiëntie als doel | College + Secretariaat |
| 2.3.2 | Middelgrote woningen, verhuurd of eigendom | 38. | L | Een klimaat bevorderen dat gunstig is voor gezinnen met een gemiddeld inkomen, meer bepaald voor jongeren, zonder het sociologisch evenwicht in de wijken uit het oog te verliezen. | Grondregie + Stedenbouw |

2.4 Maatschappelijk bindmiddel, nabijheid en open visie op de wereld

| | | | | | |
|--------|---|-----|---|---|-----------------------------------|
| 2.4.1. | Preventie van onveiligheid | 39. | L | Vertrekkend van wat al bestaat, een geïntegreerd programma invoeren ter preventie van alle soorten geweld, meer bepaald in samenwerking met de politiezone | Preventie + Stedenbouw |
| 2.4.2. | Ontmoetingsruimten; sociale en intergenerationale mix | 40. | N | Eenzaamheid op alle leeftijden verminderen (bijv.: vrijwilligerswerk, solidariteitsacties in de wijken) | Preventie + Info-deelname |
| | | 41. | L | De ontmoetingsruimten en -activiteiten uitbreiden tussen de inwoners, meer bepaald in samenwerking met de wijkcomités, de buurtuizen en de handelsverenigingen. | Preventie + Info-deelname |
| | | 42. | L | Communautaire en/of solidaire initiatieven stimuleren (bijv.: LUS: uitwisseling van diensten) om van de sociale mix een prioriteit te maken. | Preventie |
| | | 43. | L | De inbreng van bejaarden in de maatschappij naar waarde schatten (<i>Espace Mémoire</i> , levend geheugen, lokale geschiedenis). | Cultuur (<i>Espace Mémoire</i>) |
| | | 44. | N | Basiscursussen informatica voor beginners organiseren | Preventie + Informatica |
| 2.4.3. | Intercultureel en vreemdelingenonthaal | 45. | L | Interculturele uitwisseling naar waarde schatten | Cultuur |
| | | 46. | L | Inburgeringsinspanningen voortzetten en uitbreiden voor personen van vreemde afkomst in scholen, binnen het gemeentebestuur alsook in de buurtuizen | Bevolking (Vreemdelingendienst) |
| 2.4.4. | Internationale solidariteit | 47. | L | Noord-Zuid-projecten voortzetten en uitbreiden (Limete...) | Internationale solidariteit |

3. Economie, tewerkstelling en duurzame consumptie ("economie")

| | | | |
|---|---------------------------|---|--------------------------|
| L | Lopende "economie"-acties | N | Nieuwe "economie"-acties |
|---|---------------------------|---|--------------------------|

3.1 Dynamische en economische innovatie

| | | | | | |
|-------|---------------------------------------|-----|---|---|----------|
| 3.1.1 | Innovatie en ondernemingszin | 48. | L | Initiatieven ondersteunen (inbreng "Mijn gemeente", mini-ondernemingen, enz.) gevoerd in het kader van de scholen om de leerlingen van verschillende niveaus bewust te maken van hun economische en sociale omgeving en hun ondernemingszin aan te wakkeren | Economie |
| 3.1.2 | Onthaal en overgang van ondernemingen | 49. | N | De handelswijken van de gemeente ondersteunen door bij het Gewest om de hulp van ATRIUM te vragen | Economie |

3.2 Tewerkstelling zowel op kwantitatief als op kwalitatief vlak; sociale en solidaire economie

| | | | | | |
|-------|--|-----|---|---|------------------------|
| 3.2.1 | Tewerkstelling zowel op kwantitatief als op kwalitatief vlak | 50. | L | Efficiënte begeleiding verstrekken aan werkzoekenden, door middel van nieuwe dienstverlening (uitgebreide Internettoegang, collectieve opleidingen, enz.) verzekerd door het toekomstige Jobhuis (dat de antenne van ACTIRIS, ALE/PWA en de dienst voor socioprofessionele inschakeling van het OCMW omvat) | College + secretariaat |
| 3.2.2 | Hulpmiddelen voor de inschakeling op de arbeidsmarkt | 51. | N | De sociaal-economische hulpmiddelen bevorderen die bestemd zijn om de werkzoekenden werk aan te bieden | College |

3.3 Verbruik, toerisme en duurzame financiële transacties

| | | | | | |
|-------|---------------------------------|-----|---|--|--|
| 3.3.1 | Biologische en lokale productie | 52. | N | Stimuleren van rechtstreekse aankoop van groenten en fruit bij de producenten ("kleinschalig"), door via de gemeente de Solidaire AankoopGroepen te ondersteunen | Leefmilieu |
| 3.3.2 | Duurzame handel | 53. | L | De verkoop aan particulieren stimuleren van producten afkomstig van duurzame handel, zowel in het uitstalraam (winkels), op het menu (HORECA) als tijdens ad hoc evenementen (genre "Ontbijt met producten afkomstig uit duurzame handel") | Economie |
| 3.3.4 | Duurzaam toerisme | 54. | N | Het bestaande toeristisch aanbod in Watermaal-Bosvoorde opwaarderen (voornamelijk door thematrajecten uit te werken) | Diensten die bij deze thema's betrokken zijn + Info-deelname |
| 3.3.5 | Duurzame financiële producten | 55. | N | Handelaars en ondernemers sensibiliseren zodat ze duurzame financiële producten in overweging nemen | Economie |

3.4 Duurzaam beheer handelszaken en ondernemingen

| | | | | | |
|--------|---|-----|---|--|-----------------------|
| 3.4.1. | Diverse thema's DO, afzonderlijk benaderd | 56. | L | Handelaars stimuleren om aan gemeenschappelijke compostering te doen | Leefmilieu + economie |
| 3.4.2. | Geïntegreerd beleid voor de toekenning van labels aan handelszaken en ondernemingen | 57. | L | Ondernemingen en handelszaken die een label op het vlak van het leefmilieu ontvangen hebben (label ecodynamische onderneming...) tot hun recht laten komen | Leefmilieu + economie |

4. Indeling van het grondgebied en mobiliteit

| | | | |
|---|--|---|---|
| L | Lopende acties "indeling van het grondgebied + Mobiliteit" | N | Nieuwe acties "indeling van het grondgebied + Mobiliteit" |
|---|--|---|---|

4.1 Indeling van het grondgebied; sociale en functionele mix

| | | | | | |
|-------|------------------------------|-----|---|--|-------------------------|
| 4.1.1 | Indeling van het grondgebied | 58. | L | Bij de indeling van het grondgebied uitgaan van de verdeling en de solidariteit tussen de gebruikers, en systematisch ingaan tegen doorbrekingen van de openbare ruimte (Roitelet-tunnel, loopbruggen, enz.) en erop toezien dat er sociaal gemengde ruimten komen | Stedenbouw |
| 4.1.2 | Sociale en functionele mix | 59. | N | Het creëren van duurzame wijken ondersteunen, meer bepaald door de regionale projectoproepen door te zenden naar andere niveaus | Leefmilieu + Stedenbouw |

4.2 Mobiliteit – a) Openbaar en gemeenschappelijk vervoer

| | | | | | |
|-------|--------------------------------|-----|---|---|---|
| 4.2.1 | MIVB | 60. | L | Stimuleren van het metro-gebruik, meer bepaald door te ijveren voor het behoud van buslijn 17 | Mobiliteit + Stedenbouw |
| 4.2.2 | Trein + GEN | 61. | L | Initiatieven om hinder veroorzaakt door het toekomstige GEN te beperken, meer bepaald door een permanent toezicht tijdens de werken. | Leefmilieu + Openbare werken |
| | | 62. | N | Druk uitoefenen op de NMBS om de ingebruikname van het station "Arcades" op de lijn van trein 26 (Halle-Vilvoorde) door te voeren, zelfs vóór de opening van de GEN-lijn die haar constructie rechtvaardigde. | College + Mobiliteit + Gemeentesecretaris |
| 4.2.3 | Gemeenschappelijk privévervoer | 63. | N | Zacht gemeenschappelijk vervoer van kinderen naar school stimuleren, met oog voor hun veiligheid. | Onderwijs + Mobiliteit (+ Centrum Veerkracht) |

4.3 Mobiliteit – b) Gemotoriseerd privévervoer en zachte mobiliteit

| | | | | | |
|-------|----------------------------|-----|---|---|-------------------------|
| 4.3.1 | Gemotoriseerd privévervoer | 64. | L | Burgerinitiatieven ontwikkelen zoals carpoolen (georganiseerde samenkomst van passagiers) en car-sharing (wagens die inderdaad gedeeld worden), in dit tweede geval voornamelijk in partnerschap met de onderneming Cambio. | Mobiliteit |
| 4.3.2 | Fiets | 65. | L | Fietsgebruik stimuleren door verhuur op de openbare weg mogelijk te maken, beveiligde fietsstallingen te installeren en geschikte fietsroutes te ontwikkelen | Stedenbouw + Mobiliteit |
| 4.3.4 | Voetgangers (en PBM) | 66. | L | De toegankelijkheid voor PBM's in openbare gebouwen verbeteren, alsook hun evolutiecondities op de openbare weg | Openbare werken |

4.4 Inrichting van de openbare ruimte en de wegen

| | | | | | |
|--------|---------------------------------|-----|---|--|--|
| 4.4.1. | Parkeren | 67. | L | Een participatieve evaluatie over de invoer van een parkeerplan (blauwe zones) organiseren | Mobiliteit + Bevolking + info-deelname |
| 4.4.2. | Overige inzet van de inrichting | 68. | L | Duurzaam materiaal gebruiken bij de inrichting van openbare ruimten | Openbare werken |
| | | 69. | L | Zorgen voor een gevarieerde beplanting in de straten en op de pleinen (biodiversiteit) | Openbare werken |
| | | 70. | L | Voorrang geven aan het plaatsen van kunstwerken in de openbare ruimten | Cultuur |

5. Bestuur

5.1 Principes voor een goed openbaar bestuur

- Sociale- en milieubedingen opnemen in de overheidsopdrachten
- Het gemeentepersoneel aanmoedigen om zachte transportmiddelen te gebruiken
- Bij voorkeur gebruikmaken van de diensten van duurzame banken
- Paracommunale partners die gebruikmaken van de gemeentelijke infrastructuur hun verantwoordelijkheid laten opnemen door hen de kosten voor het energieverbruik te laten betalen.
- Proberen de krachten te bundelen met andere gemeenten

5.2 Voorbeeld van de overheden inzake eco-gedrag

- Bij alle politieke keuzes en beslissingen het principe van de duurzame ontwikkeling toepassen
- Energiebesparende maatregelen (lokaal Kyoto-plan) systematisch invoeren in de openbare (gemeente en grondregie) en paracommunale gebouwen (VZW) en de sociale woningen
- Systematisch invoeren van waterbesparende maatregelen
- Gescheiden ophaling veralgemenen in het gemeentebestuur, de VZW's, scholen, kinderdagverblijven,...
- De netheid op de openbare weg verbeteren
- Binnen het bestuur een bedrijfsvervoerplan opstellen
- Seizoensproducten gebruiken en voorrang geven aan eerlijke en duurzame handel tijdens gemeente-evenementen en recepties

- Behouden en zelfs verbeteren van het label "ecodynamische onderneming" dat door het BIM aan de gemeente uitgereikt werd (tot op heden twee sterren) door ons gebruik van ecologische schoonmaakproducten en door de werkwijze van de beplantingsdienst
- Grondregie + sociale woningen: renoveren en bouwen met als vertrekpunt het vermeerderen van het aantal "lage energiewoningen", ofwel passiefhuizen

5.3 Stimuleren van duurzaam gedrag van de inwoners

- Een gemeentelijk contactpunt creëren voor alle inlichtingen en ondersteuning van initiatieven die te maken hebben met duurzame ontwikkeling (energiebesparingen,...), met inbegrip van coöperatieve verenigingen van burgers, inkoopcoöperatieven, enz.
- Coöperatieve spellen in de speeltheken bevorderen, voornamelijk rond het thema biodiversiteit
- De sociale diensten (gemeente en het OCMW) sensibiliseren over de begeleiding van personen die geïsoleerd of kwetsbaar zijn bij het zoeken naar oplossingen om hun kosten van energieverbruik te verlagen
- Bewustmaking (via gemeente en culturele gebeurtenissen, de website en het gemeenteblad) over gedragsveranderingen die gunstig zijn voor duurzame ontwikkeling (lager energieverbruik, netheid...).

5.4 Informatie aan en participatie van de inwoners

- Gerecycleerd papier gebruiken voor het gemeenteblad (Het Officieel)
- De bevolking systematisch – en vóór elke definitieve beslissing- informeren over grote gemeentelijke projecten
- Indien mogelijk, het internet verkiezen als informatiekanaal naar de bevolking, waarbij alternatieven gezocht worden voor personen die geen toegang tot het internet hebben
- Jaarlijkse participatievergaderingen in de wijken ontwikkelen

2 maart 2010